

Одаїник С. Ф., Гончаренко Л. А., Воскова І. В.*

**ЛЮДИ, ЯКІ ЗРОБИЛИ ОСОБЛИВИЙ ВНЕСОК
У СТАНОВЛЕННЯ КВНЗ «ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

Херсонський обласний інститут удосконалення вчителів, Південноукраїнський регіональний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів, Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради...

Учасниками становлення й розвитку закладу, творцями його історії були і є сотні освітян: керівники, методисти, науковці, педагоги-практики.

Проте є люди, внесок яких у розбудову закладу, що цього року святкує своє 70-річчя, є особливим і заслуговує на увагу й шану. Це педагоги, під керівництвом яких творчий колектив закладу працює понад 30 останніх років.

ЛІДІЯ СЕВАСТЯНІВНА ЧОРНООСТРОВЕЦЬ

Талант педагога поєднаний із талантом керівника – то великий дар, покликання, яке має цінуватися та використовуватися за призначенням, передаючи силу знань із покоління в покоління. Яскравим прикладом багатогранної особистості, педагога з великою літери є Лідія Севастянівна Черноостровець.

Народилася вона 10 липня 1939 року в с. Литвинівка Черкаської області в селянській родині. Своє призначення бути педагогом відчула ще в юнацькі роки. Саме тому й розпочала своє доросле життя зі вступу до Херсонського педагогічного інституту на природничий факультет, який успішно закінчила в 1968 році.

Свою педагогічну діяльність Лідія Севастянівна розпочала з 1964 року вихователем, а згодом учителем біології, заступником директора з виховної роботи школи-інтернату № 2 м. Херсона. Її високий професіоналізм, глибокі знання, пошуки нових, досконалих методів роботи й високі вимоги, передусім до себе, здобули любов і повагу серед учнів і колег. Вона завжди з особливим почуттям згадувала роки своєї роботи в цій школі, говорила про надзвичайно працьовитий, дружний, самовідданий педагогічний колектив.

Любов дітей, повагу батьків, талант керівника, організатора неможливо було не помітити, тому Лідію Севастянівну в 1977 році запрошують на посаду завідувача Комсомольського районного відділу освіти м. Херсона. Невтомні пошуки нових форм роботи, толерантність, витриманість, уміння відстоювати свою активну професійну і громадську позицію – саме це сприяло переведенню Лідії Севастянівни у 1982 році на посаду

* © Одаїник С. Ф., Гончаренко Л. А., Воскова І. В.

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

директора Херсонського обласного інституту вдосконалення вчителів. Таким чином, педагогічний стаж її складає 37 років.

Лідія Севастьянівна Черноостровець уміло організовує науково-методичну роботу колективу обласного інституту вдосконалення вчителів, а з 1994 року – Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів. Досвідчений педагог, умілий керівник, цікава особистість, вона сама вміла творчо й цілеспрямовано працювати і спонукала до цього викладачів кафедр і методистів інституту. За час роботи Лідії Севастьянівни суттєво оновлюється матеріальна база закладу, відкривається 7 кафедр і 5 навчально-методичних лабораторій, 2 спецфакультети: «Менеджмент освіти», «Практичний психолог». Багато директорів, заступників директорів шкіл, учителів, вихователів області пройшли курси підвищення кваліфікації під керівництвом Л.С.Черноостровець.

Грунтовна теоретична підготовка, сумлінність і працьовитість, розвинуте почуття відповідальності допомогли Лідії Севастьянівни стати справжнім майстром педагогічної справи. Про це також свідчили її лекції, що були зразком високої педагогічної майстерності, результативної співпраці з учителями. Численні виступи перед педагогічними колективами, начальниками районних (міських) відділів освіти та завідувачами методичних кабінетів Херсонщини відзначалися науковою новизною, глибокими знаннями управлінських і педагогічних проблем. Вона була справжнім лідером, який зумів зарядити своїх колег енергією, мобілізувати їх для спільної діяльності, не боятися експериментувати, бути щоденно в постійному інтелектуальному русі, прагнути досконалості у відносинах з учителями та учнями.

Багата уваги вона надавала розвитку наукової діяльності педагогів. За безпосередньої участі Л.С. Черноостровець здійснювалося видання наукових і навчально-методичних надбань працівників інституту. Лідія Севастьянівна є автором 42 друкованих праць, що стосуються розробки технологій післядипломної освіти педагогічних кадрів, зокрема інноваційних методик управління школами нового типу (гімназіями, ліцеями, коледжами). Її численні науково-методичні статті відомі читачам багатьох фахових періодичних видань. Саме за це в 1986 році Лідія Севастьянівна одержала вчене звання доцента.

Під її керівництвом на високому рівні проводилися міжнародні, всеукраїнські, обласні науково-теоретичні та науково-практичні конференції, педагогічні читання.

Лідія Севастьянівна разом із Всеукраїнськими науково-дослідницькими установами організовувала і постійно проводила роботу чотирьох науково-дослідних лабораторій інституту з актуальних питань удосконалення навчального-виховного процесу шкіл області.

Л.С.Черноостровець постійно вдосконалювала стиль керівництва, спираючись на демократичні методи управління,

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

стимулювала активність, ініціативність, новаторство. Завдяки мудрості, інтелекту, вимогливості до себе та інших вона завоювала авторитет серед колег, учителів, викладачів вишів і педагогічного училища.

Під її керівництвом за результатами Всесоюзного соціалістичного змагання обласний інститут удосконалення вчителів посів у 1988 році перше місце, а перспективний досвід роботи інституту неодноразово експонувався на Всесоюзній виставці народного господарства СРСР та України.

Маючи такий потужний інтелектуально-організаторський потенціал, Л.С.Чорноостровець повна використовує його ще й як активний громадський діяч, депутат районної ради народних депутатів Комсомольського району м. Херсона. Була головою обласної ради Педагогічного товариства України, проводила велику пропагандистську роботу з розробки та впровадження нових наукових ідей у галузі педагогіки, психології серед педагогів, батьків, учнів, населення області.

Працелюбність, ініціативність, відданість педагогії Лідії Севастянівни гідно відзначені державою. Вона має п'ять грамот Міністерства освіти України: за активну участь у підготовці школи-інтернату до 1973-1974 навчального року (1973 рік) та обласного інституту удосконалення вчителів до 1987-1988 навчального року (1987 рік); за успіхи в організації підвищення кваліфікації працівників народної освіти та активну участь у громадській роботі (1991 рік); за успіхи в організації та проведенні Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін, турнірів та конкурсів (1993 рік); за значний унесок у підготовку та проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад турнірів та за плідну роботу з обдарованою молоддю (1998 рік). За великі успіхи, досягнення в галузі народної освіти і активну діяльність у громадсько-політичному житті Л.С. Чорноостровець нагороджена знаком «Отличник просвещения СССР» (1978 рік), «Відмінник освіти України» (1978 рік) та орденом «Знак Пошани» (1986 рік). За роботу з організації та проведення в 1994 році Другої українсько-канадської педагогічної конференції одержала подяку від асоціації Українських учителів провінції Саскачеван (Канада).

Щирість, прагнення до об'єктивності, наполегливість, працелюбство, бажання досягти успіху, порядність Л.С.Чорноостровець та здатність приймати рішення викликають захоплення та прагнення до наслідування серед педагогів і донині.

Колеги добре пам'ятають її змістовні лекції, а також наукову компетентність, толерантність, вроджену тактовність, душевність. Як керівник, Лідія Севастянівна не лише давала можливість кожному реалізувати себе, а й створювала для цього сприятливі умови. Тож не дивно, що не лише інститут став частиною її біографії, але й вона стала цілою віхою в історії інституту.

АНАТОЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ ЗУБКО

У кожної людини є своя доля, своя місія, яку вона має виконати протягом життя. Одному судилося бути хліборобом, другому висококваліфікованим лікарем, третьому економістом чи юристом, а декому вдається реалізовувати себе в різних професійних сферах. До когорти останніх належить заслужений працівник освіти України, відмінник освіти України, дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук, Міжнародної академії наук педагогічної освіти, член Української спілки воїнів Афганістану, член ради ректорів ВНЗ України, доктор філософії, професор, ректор Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради Анатолій Миколайович Зубко, адже на даний час він вдало поєднує майстерність науковця з професіоналізмом управлінця.

Анатолій Миколайович є представником тієї епохи, де праця людей на тривалому тернистому шляху наукової і педагогічної творчості завжди належно оцінювалася і вшановувалася в нашому суспільстві. Про це свідчить самовідданість і закоханість у справу, якою він займається все життя.

Дивовижно, а часто й непросто складаються людські долі. Такою вона є й у А.М.Зубка. Чи міг свого часу сільський хлопчик подумати про те, що стане відомим науковцем, професором, автором численних наукових праць, що буде наставником і порадником для не одного покоління керівників, учителів, молодих учених.

Народився Анатолій Миколайович 01 січня 1951 року в с. Засілля Миколаївської області у родині сільської інтелігенції. Саме родина була тим головним осередком, у якому формувався не лише характер, а й професійні якості майбутнього науковця.

Протягом навчання у школі Анатолій вирізнявся спокійною вдачею, лідерськими якостями, завжди ніс відповідальність за доручену справу, був в міру вимогливим до себе, цілеспрямованим. А.М.Зубко багато читав. За роки навчання із захопленням перечитав всю шкільну програму не за хрестоматією, а повні тексти творів. Дуже любив фізику, математику, із задоволенням вивчав й інші дисципліни. Брав активну участь у олімпіадах з різних предметів. У нього завжди було чому повчитися.

Сумлінне навчання у школі дало можливість з легкістю вступити до Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської на фізико-математичний факультет. Після завершення навчання у вузі перші професійні кроки робить у середній школі №36 міста Херсона, будучи лаборантом кабінету фізики.

У 1972 році їде працювати у Львівську школу-інтернат Бериславського району Херсонської області. Так у закладі з'явився молодий, талановитий, амбітний учитель фізики. У даній школі зразу знайшов своє місце. Налагодив контакт

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

з учнями, які мали зовсім не прості долі.

1973 року його було мобілізовано до лав Радянської Армії. Потрапивши на службу, А.М.Зубко відразу йде на офіцерські курси. Його організаторські, лідерські здібності, а також бажання досягти чогось нового на високому рівні, дали йому змогу стати командиром військового підрозділу. Військову службу проходив в Угорщині.

Повернувшись із армії, відразу йде працювати у середню школу № 36 м. Херсона. Згодом стає комсоргом по групі шкіл Комсомольського райкому комсомолу м. Херсона. Ця діяльність сприяла формуванню лідерського характеру.

У 1977 році вступає до Вищої партійної школи при Центральному комітеті Комуністичної партії України. На той час це був вищий навчальний заклад в СРСР для підготовки керівних партійних і радянських кадрів, а також підготовки керівників засобів масової інформації. Після закінчення даної школи А.М.Зубко став одним серед небагатьох, хто активно використовував здобуті знання й продовжив кар'єру лідера.

Згодом продовжує трудову діяльність на посаді завідувача відділом пропаганди й агітації Комсомольського райкому комуністичної партії м. Херсона (1980-1982 рр.). У цей час він активно цікавиться освітянським життям, його хвилюють проблеми, що виникали в середніх школах. Анатолій Миколайович завжди знаходив можливість прийти на допомогу педагогам.

Працюючи завідувачем відділу пропаганди й агітації, молодий керівник вивів Комсомольський район у лідери серед інших районів області з багатьох напрямків. Серед них – організація роботи таборів праці та відпочинку для школярів. Кожного літа до 5 тисяч учнів мали можливість виїхати до такого табору. Окрім відпочинку дітей залучали до праці, що сприяло формуванню трудових навичок, а також створювали умови для їхнього оздоровлення.

Особливо уважно ставився до молодих перспективних особистостей. Працюючи багато над собою, знав, що результатом такої роботи буде успішність, тому постійно спонукав активних людей до удосконалення власної діяльності. Молодий керівник завжди в першу чергу думав про інших, а потім про себе, тому неодноразово лобював інтереси херсонців перед партійними лідерами. Він переконував керівництво в тому, що серед молоді Херсонщини є люди достойні почесних нагород від влади. Так, за його підтримки в Херсоні з'явилися лауреати різного роду премій, зокрема й Ленінського комсомолу. А це й не дивно, адже будь-яка справа, за яку береться Анатолій Миколайович завжди доведена до позитивного результату.

Обізнаність з потребами освітян, уміння працювати в даній сфері сприяли тому, що у 1982 році А.М.Зубко стає інструктором відділу науки і навчальних закладів Херсонського обкому партії України. На цій посаді працював до 1988 року. До його обов'язків входило багато напрямів роботи, серед яких

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

була підготовка документів бюро обкому партії щодо призначення на посаду керівників районних управлінь відділів народної освіти. Тому Анатолій Миколайович тісно спілкувався з новопризначеними начальниками, допомагав їм, усіляко підтримував. Знав кожного з них особисто. Часто виїжджав у райони, спілкувався з людьми на місцях. Координував роботу, пов'язану з розвитком освіти області, виконанням партійних документів у сфері освіти, готував довідки на бюро партії, займався підбором кадрів. З особливою майстерністю підходив до вирішення суперечностей, що виникали між педагогами. Завжди ретельно розглядав скарги, вивчав детально конфлікти, шукав об'єктивні причини, що їх зумовлювали, та виносив справедливі рішення.

Першого вересня 1988 року його призначено на посаду начальника Херсонського обласного управління освіти. Він став наймолодшим керівником з усіх обласних управлінь освіти України. Під час його управління активно запроваджуються нові підходи до навчання учнів та студентів, оновлюється зміст освіти, інтенсивніше відбувається реформування шкіл, з'являється низка інновацій у навчальних процесах освітніх закладів. Зокрема він усіляко підтримував програму комп'ютеризації шкіл та інших закладів освіти, але, на жаль, з розпадом Радянського Союзу дана справа не досягла очікуваного результату. І лише в кінці 90-х років ХХ століття ця програма почала реалізовуватися швидкими темпами.

Відвідував Анатолій Миколайович й інші країни з метою обміну досвідом у сфері освіти. Так він побував у Польщі, Угорщині, Болгарії, Румунії, Чехословаччині, Югославії, США та інші. Зважаючи на практичні доробки із-за кордону, він був ініціатором запровадження у сферу освіти Херсонської області різного роду інвестиційних проектів. Завдяки цьому в 90-ті роки ХХ століття вдалося значно покращити матеріально-технічну базу низки шкіл. Також ці поїздки дали можливість перейняти кращий досвід, адаптувати його до навчальної ситуації нашого регіону й отримати позитивний результат.

Будучи начальником управління освіти, він відвідав Афганістан з офіційною делегацією від Херсонщини.

На роки його керівництва випало чимало змін, що вимагали негайного реагування та втілення в життя – це й перехід від десятирічного до одинадцятирічного терміна навчання в середній школі, отримання Україною незалежності та перехід системи освіти від радянської на українську, це й тяжкі роки невиплат заробітної плати освітянам, закриття навчальних закладів, більшою мірою, професійно-технічних тощо. Але ці труднощі не лякали Анатолія Миколайовича. Він як досвідчений керівник вмів виходити із ситуацій, що виникали, завжди йдучи назустріч людям. Маючи відмінні організаторські здібності він міг так налагодити роботу, що вона була лише результативною.

Перехід на одинадцятирічний термін навчання передбачав

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

створення профорієнтаційних комплексів, де діти мали змогу один день на тиждень відвідувати виробництво. Також у школі для кожного учня старших класів мало бути створене робоче місце. Це давало можливість кожному школяреві самовизначитися у виборі професії. У цей час, проводилася робота з підприємствами та установами щодо надання фахової допомоги у профорієнтації молоді. Налагоджувалася співпраця базових сільських господарств й середніх шкіл. Заклади освіти ставали цехами при господарствах, а останні брали шефство над школами. Анатолій Миколайович піклувався про покращення матеріально-технічної бази кожної школи, тому заохочував керівників колгоспів і радгоспів до надання й такого роду допомоги.

У школах також масово створювалися мікроферми, на яких вирощували кролів, курей, організовувалися навчально-виробничі бригади, табори праці та відпочинку – все це сприяло залученню школярів до трудової діяльності.

Але для того, щоб ця робота була продуктивною, її необхідно було досконало організувати. Важливу роль у цьому процесі відіграло управління освіти під керівництвом А.М.Зубка. Він особисто знав всіх керівників колгоспів і радгоспів, директорів заводів та фабрик, інших виробництв Херсонської області. Разом з ними вирішував багато нагальних для того часу освітніх проблем. Їхня співпраця давала можливість масово будувати й відкривати в сільській місцевості школи й дитячі садки. Так кожного року на Херсонщині з'являлося близько 12 нових закладів освіти.

Реформування освіти передбачало й створення умов для навчання й виховання дітей шестирічного віку. Для них також засновувалися комплекси. Вони передбачали формування такого середовища, де діти мали б можливість не лише навчатися, а й харчуватися, відпочивати. Анатолій Миколайович тримав під особистим контролем процес створення умов для комфортного перебування шестирічок у школі. Разом з цим, інновації вимагали не лише матеріального забезпечення закладів освіти, а й кадрового. Тому А.М.Зубко піклувався про те, щоб кожна школа мала високопрофесійних спеціалістів здатних працювати в умовах реформування.

90-ті роки ХХ століття були дуже складними роками для життя людей. Криза, зумовлена розпадом Радянського Союзу на незалежні держави, спричинила хаос у політичній та економічній сферах, що, у свою чергу, призвело до утворення цілої низки проблем в освітній галузі. Виникла необхідність прилаштувати діяльність навчальних закладів до нових планів, програм. Перед школами та професійно-технічними установами поставали нові цілі та завдання. Оновлювався зміст освіти, науковці та педагоги були у постійному пошуку підходів до навчання і виховання дітей саме в умовах незалежної держави.

У ті ж буремні 90-ті роки Міністерство освіти України зменшувало кількість професійно-технічних навчальних закла-

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

дів у зв'язку зі складною економічною ситуацією. На Херсонщині також планувалося скорочення таких закладів – із 31 мало лишитися 27. Анатолій Миколайович доводив чиновникам різних рівнів недопустимість злиття даних освітніх установ і тримав під особистим контролем це питання. Його аргументами були, по-перше, тисний зв'язок між усіма професійно-технічними училищами, який не варто розривати, оскільки постраждає вся система, по-друге, втрата робочих місць педагогами, а це на той час більше 500 осіб, по-третє, до 2000 учнів утрачали можливість здобути професію й згодом влаштуватися на роботу. Його слова настільки були переконливими, що Херсонська область на той час стала єдиною в Україні, де не було закрито жодного закладу у сфері професійно-технічної освіти.

Також ті непрості часи вимагали особливої уваги дітям, тому Анатолій Миколайович постійно дбав про школи-інтернати. Він піклувався не тільки про навчання й виховування дітей у цих закладах, а й про їхнє належне харчування, адже у цей час практично відсутнім було державне фінансування. На особистому контролі тримав питання, пов'язані з дозуванням харчування дітей сирит. Тобто за його участі ці заклади мали можливість повноцінно функціонувати.

А.М.Зубко постійно прагнув підвищити ефективність навчання молодого покоління, тому за його ініціатииви в регіоні активно почали відкриватися нові типи шкіл, зокрема Фізико-технічний ліцей, Херсонський обласний ліцей при Херсонській обласній раді, Ліцей журналістики бізнесу і права, Академічний ліцей, Таврійський ліцей мистецтв. За його підтримки у Чаплинському та Цюрупинському районах було створено ліцейні класи фізико-технічного ліцею Херсонського національного технічного університету, які працюють і нині. Метою такої роботи була підтримка обдарованої сільської молоді, котра має можливість отримати ґрунтовні знання й вступити до престижних вишів України на технічні спеціальності. Учні даних класів і зараз є переможцями обласних і всеукраїнських олімпіад з математики й фізики. Створена була перша і єдина в країні чоловіча гімназія, в якій навчаються діти не лише з Херсонщини, а й з інших регіонів України. Отже, за управління А.М.Зубка освіта Херсонської області перебувала в умовах постійної модернізації, що була зумовлена реаліями життя.

Разом із середньою школою зміни відбувалися і у вищій освіті. Завдяки Анатолію Миколайовичу налагодилася активна співпраця управління освіти з вищою школою, незважаючи на її незалежний статус. Така взаємодія сприяла тому, що відкривалася низка нових факультетів, спеціальностей, де майже кожен охочий вступити до вишу міг реалізувати свою потребу. Також у регіоні, окрім державних ВНЗ, виникають і недержавні. А.М.Зубко підтримував таку ініціативу, адже це давало можливість молоді Херсонщини отримати вищу освіту з різних напрямів – юридичного, економічного, технічного, педагогічного,

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

аграрного тощо.

Будучи на посаді начальника управління освіти Херсонської обласної державної адміністрації, заснував газету «Джерела», яка і досі виходить друком. На сторінках даної газети освітяни мають можливість поділитися з колегами власним досвідом роботи.

З розвитком комп'ютерних технологій в умовах переходу до інформаційного суспільства прагнув запровадити дистанційне навчання дітей з особливими потребами. Це, на його думку, сприяло тому, що кожна дитина мала б рівні з іншими можливості в отриманні якісної освіти, це зменшувало навантаження на учителя, котрий багато часу витрачав на те, щоб добратися до учня. На той час це була доволі смілива, інноваційна й прогресивна ідея, але, на жаль, за різного роду обставин вона не була втілена в життя.

А.М.Зубко постійно підтримував зв'язок і з інститутом післядипломної освіти. У 80-х роках ХХ століття, працюючи в партійних структурах, допомагав у будівництві нового приміщення для даного закладу. У кінці 80-х на початку 90-х років минулого століття разом із директором інституту Лідією Севастьянівною Чорноостровець розпочинають, а згодом вдало завершують будівництво санаторію-профілакторію для вчителів, котрі перебувають на курсах підвищення кваліфікації. Це був грандіозний проект, адже такого медичного закладу не було при жодному із закладів післядипломної освіти України. Завдяки зусиллям двох керівників санаторій-профілакторій отримав найкраще медичне обладнання для лікування професійних захворювань учителів.

Ще одним яскравим свідченням активної співпраці управління освіти й інституту післядипломної освіти є той факт, що саме Херсонщина дала вдалий старт конкурсу «Учитель року», який зараз став дуже популярним. У 1997 році за ініціативи Анатолія Миколайовича та за підтримки Лілії Севастьянівни відбувся конкурс «Учитель року» для педагогів, які викладають математику. Він був організований і проведений на такому високому рівні, що й нині не втратив своєї актуальності.

А.М.Зубко завжди був прихильником проведення різного роду конкурсів, зокрема опікувався учнівськими олімпіадами, дбав про організацію виставок, на яких кожен заклад мав можливість показати власні доробки. Він є засновником багатьох виставок у сфері професійно-технічної освіти, де кожен заклад, залежно від профілю навчання, представляв найкращі роботи своїх учнів.

Працюючи на посаді начальника обласного управління освіти, багато часу надавав науковій діяльності, беручи активну участь у різного роду конференціях, відвідуючи міжнародні наукові форуми. У цей час, будучи також доцентом кафедри педагогіки та психології Херсонського обласного інституту удосконалення вчителів, Анатолій Миколайович на високому

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

професійному рівні викладав на курсах підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, видавав низку наукових праць. Плідна наукова робота сприяла тому, що рішенням вченої ради Херсонського обласного інституту удосконалення вчителів від 26 січня 1993 року (протокол №7) йому присвоєно вчене звання доцента.

Професійна майстерність учителя хвилювала А.М.Зубка постійно. Він знав не лише як правильно підібрати висококласних спеціалістів для сфери освіти, як їх підготувати, а й як перепідготувати, удосконалити й підвищити їхній рівень професіоналізму. Тому 1999 року його призначено на посаду директора Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів. На даній посаді він уміло поєднує управлінську діяльність з науковою. У нього з'являється більше часу й можливості для наукових розробок у педагогічній сфері. Так у 2002 році Анатолій Миколайович захистив кандидатську дисертацію з теми «Організаційно-педагогічні умови удосконалення навчального процесу в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів».

А.М.Зубко як досвідчений керівник постійно працює над поліпшенням умов роботи, над підвищенням рівня професійної перепідготовки управлінських та педагогічних кадрів.

Нині, працюючи на посаді ректора Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради, яку було створено за його ініціативи, Анатолій Миколайович дбає про її кадрове та матеріальне забезпечення.

За його керівництва в закладі впроваджується різного роду проектна діяльність. Нині академія співпрацює з Європейською радою, Британською радою України, Гете-Інститутом, Французьким альянсом, з освітніми закладами Російської Федерації, Польщі. Активною є робота щодо проведення різного роду майстер-класів, котрі сприяють підвищенню кваліфікації учителів різних спеціальностей.

Анатолій Миколайович як керівник постійно створює умови для ефективної роботи наукових та науково-педагогічних працівників закладу. За його управління в академії проводиться експериментальна діяльність, що здійснюється на різних рівнях; створено сім науково-методичних лабораторій з питань реалізації Президентської програми «Школа майбутнього», розвивального навчання, модульного навчання, впровадження всебічної програми розвитку дитини «Крок за кроком», науково-педагогічного проекту «Росток», «Школа-родина», «Упровадження соціальних, медичних та психолого-педагогічних методик роботи з дітьми та молоддю»; реалізуються цілісні виховні системи «Школа – позашкільний заклад», «Школа громадянського виховання» тощо. За його підтримки в загальноосвітні навчальні заклади області впроваджуються міжнародні та всеукраїнські проекти та програми. Підтримується тісний зв'язок із

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

районними (міськими) методичними кабінетами: проводяться спільні навчально-методичні ради, семінари, наради-семінари, методичні практикуми тощо, на яких вирішуються важливі питання, пов'язані з підвищенням якості освіти регіону.

У 2003 році за ініціативи А.М.Зубка вийшов друком науково-методичний журнал «Таврійський вісник освіти», який і нині дає змогу освітянам друкувати свої доробки на його сторінках. Згодом в закладі як структурну одиницю було виділено видавничий відділ, котрий здійснює друк навчальних посібників, монографій, методичних рекомендацій тощо. У 2007 році вийшов перший номер збірника наукових праць «Педагогічний альманах», що нині входить до переліку фахових видань України. А.М.Зубко всіляко сприяє розвитку видавничої справи в закладі.

З 2006 року в академії працює науково-методична лабораторія зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти. Керівник створює всі необхідні умови для її ефективного функціонування.

У зв'язку з потребою в науково-педагогічних кадрах, які повинні забезпечувати науковий супровід навчально-виховного процесу в закладах та установах освіти за ініціативи Анатолія Миколайовича у грудні 2007 року було відкрито аспірантуру зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, а у 2010 ще й зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

За підтримки А.М.Зубка академія співпрацює з низкою потужних видавництв України. Така робота надає можливість педагогічним працівникам Херсонщини друкувати власні доробки на шпальтах відомих всеукраїнських видань. Налагоджена співпраця і з різними громадськими організаціями та національно-культурними товариствами. Така діяльність допомагає вирішувати питання, пов'язані з міжкультурною взаємодією, з культурною ідентифікацією, з вивченням мов національних меншин у закладах освіти області тощо.

Дбає Анатолій Миколайович й про матеріально-технічне забезпечення. Так, за останні роки зроблено сучасні ремонти в приміщеннях закладу, встановлено систему відеоконференц-зв'язку, аудиторії обладнано інтерактивними дошками та мультимедійними проекторами, встановлено комп'ютерний клас, класи ноутбуків та нетбуків. Разом з тим він багато уваги приділяє не лише підвищенню професійного рівня педагогів, а й опікується їхнім оздоровленням. На даний час санаторій-профілакторій оснащено сучасним медичним обладнанням, що дає можливість лікувати професійні захворювання учителів. Це сприяє тому, що педагоги разом з підвищенням кваліфікації можуть отримати якісні медичні послуги.

Анатолію Миколайовичу притаманні такі риси як надійність, порядність, доброта, комунікабельність, уміння вчасно прийти на допомогу, уміння слухати, чути й прислухатися до інших. Як

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

керівник він не лише дає можливість кожному реалізувати себе, а й створює для цього прийнятні умови. Він завжди і за всяких умов залишався вірним своєму життєвому оптимізму і своїм життєвим принципам.

ВАЛЕНТИНА ОЛЕКСАНДРІВНА ЧАБАНЕНКО

Народилася Валентина Олександрівна 20 листопада 1945 року в селі Броди Смілянського району Київської області в сім'ї бухгалтерів – люблячих батьків – Олександра Омеляновича та Ольги Тихонівни. Невдовзі велика дружна родина дівчинки (у Валентини Олександрівни дві сестри – Неля та Олена) переїхала до міста Каховка, що назавжди пов'язало життя нашої видатної співвітчизниці з Херсонщиною.

З дитинства дівчинка відзначалась активністю, рухливістю, дієвістю, прагненням до пізнання та потребою миттєво втілювати його результати у творчій праці. Старанно навчаючись у Каховській середній школі № 1, Валентина завжди звертала на себе увагу вчителів як дівчина допитлива, старанна, наполеглива. Однокласники ж згадують про неї як про добру, справедливу, комунікабельну та щирю дитину, яка вміла легко пробачати зло, але була нетерпимою до людської підлості та брехні.

Ще під час навчання в школі дівчинка зрозуміла, що її покликання – педагогіка. З великою теплотою і повагою завжди згадувала Валентина Олександрівна свою першу вчительку – Галину Семенівну Михайлюк, якій завдячувала за гуманізм, професіоналізм, духовну щедрість, що не тільки подарували дівчинці радість пізнання, а й допомогли правильно обрати життєвий шлях. Тож закономірним після навчання в школі був уступ до педагогічного інституту, де знову проявилися активна життєва позиція Валентини Олександрівни у громадських справах, успішному навчанні, прийшло розуміння того, що педагогічну дорогу обрано правильно.

Вищу освіту Валентина Олександрівна отримала в 1967 році. Закінчивши Херсонський педагогічний інститут ім. Н.К. Крупської за спеціальністю «викладач української мови та літератури», повернулася в місто Каховку. Відтоді багато років присвятила справі навчання і виховання підростаючого покоління. Тоді ж почалася «каховська сторінка» стрімкого творчого щасливого трудового шляху жінки, яка своїм мистецтвом жити для людей, держави, у гармонії із собою та оточуючими, була і залишається прикладом усім нам. Саме участь у житті рідної Каховки, (так її завжди з любов'ю називала Валентина Олександрівна) є однією з найбільш значущих та яскравих сторінок її життя. З великою теплотою згадувала вона місто, де пройшло її дитинство, утворилась власна дружна щаслива сім'я, народилися діти – Андрій та Світланка.

У Каховці відбувалося становлення та реалізація Валентини й у професійному житті – в освітянській справі, керівній роботі,

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

державній службі, що стало поштовхом до активної участі в подальшому в громадській діяльності та політичному житті країни.

Трудову діяльність розпочала Чабаненко Валентина Олександрівна в Каховській восьмирічній школі №7 як вихователь групи подовженого дня та вчитель української мови і літератури. Красуна з великими усміхненими очима відразу підкорила розумом, щирістю, оптимізмом і малюків-вихованців, і учнів старших класів, і колег-освітян. Уже через три роки вона посіла посаду заступника директора з навчально-виховної роботи Каховської середньої школи № 4. Непросто, але цікаво було працювати в школі, де навчалось понад дві тисячі учнів та працювало близько 150 вчителів. Проте Валентина Олександрівна блискуче виконувала свою роботу. Незважаючи на юний вік (на той час В.О.Чабаненко виповнилося 25 років), молодому педагогу-керівнику вистачало мудрості, професіоналізму, педагогічної культури, щоб підкорити серця вихованців та грамотно керувати колегами-вчителями.

Уже в 1975 році її призначено методистом, а ще через рік – завідувачем методичного кабінету Каховського міського відділу освіти. Тоді ж В.О. Чабаненко обрано секретарем виконкому Каховської міської ради народних депутатів, де вона виконувала обов'язки секретаря протягом наступних майже 10 років.

Показово, що чотиринадцять років її обирали депутатом міської та районної рад народних депутатів. Далі були високі та відповідальні посади – секретаря, потім другого секретаря Каховського міськкому Компартії України, заступника голови виконкому Херсонської обласної Ради народних депутатів, заступника голови Херсонської обласної державної адміністрації з гуманітарних питань, першого заступника начальника управління освіти і науки Херсонської облдержадміністрації.

Реформування освіти в області здійснювалося у складних економічних умовах і проводилось відповідно до програми «Освіта Херсонщини», де було визначено стратегічні завдання розвитку дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної вищої освіти. Тоді приділялась велика увага збереженню мережі шкіл. Вагомий внесок у розв'язання освітніх завдань було зроблено тодішніми керівниками міста та області, серед яких і Валентина Олександрівна Чабаненко.

З 1993 року працюючи в облдержадміністрації, В.О.Чабаненко входила до складу кафедри наукових основ управління регіональної діяльності Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, головною метою якої було надання науково-методичної та практичної допомоги керівним кадрам освіти Херсонщини.

У 2000-2004 роках Валентина Олександрівна обіймала посаду проректора Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів. Валентина Олександрівна відразу звернула увагу на стан «Музею історії

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

освіти Херсонщини», доклавши разом з колегами-однодумцями багато зусиль до забезпечення належного рівня його організації. Саме це сприяло тому, щоб музей, котрий і сьогодні працює в стінах академії, увійшов до переліку музеїв, що є державною частиною Музейного фонду України. З 2005 року вона вже виконує обов'язки доцента кафедри менеджменту освіти інституту.

Ще одна яскрава сторінка життя В.О. Чабаненко – участь у громадській діяльності країни. Упродовж вісімнадцяти років Валентина Олександрівна очолювала обласну організацію Спілки жінок України і була лідером обласного об'єднання «Жінки за майбутнє». Не злічити тих добрих справ, що стали реальними в області завдяки величезній енергії, авторитету, наполегливості цієї прекрасної представниці людства. Акції добра, що проводились членами партії «Жінки за майбутнє», широко відомі в місті та області. Це зустрічі з породіллями в пологових будинках, доставка необхідних товарів літнім людям, допомога опікунським сім'ям у підготовці до першого вересня, залучення до такої підтримки керівників та спонсорів. Корисною була і робота центру соціально-психологічної підтримки жінок, сім'ї, дітей, що діяв за програмою «Порадниця», експедиції у «глибинки» та широка просвітницька робота.

Та які б посади не обіймала Валентина Олександрівна, вона завжди залишалася прикладом сумлінності, щирості, порядності. Інтелігентна, приваблива, добра жінка з чарівними розумними очима мала глибоку і вразливу душу, яка легко відгукувалася на всі негаразди людей. Тому вони йшли до неї зі своїми бідами.

Її любов до життя, до людей зігрівала та надихала кожного, хто мав щастя хоча б колись зустрітися, поспілкуватися з нею.

Одною з перших в Україні В.О. Чабаненко відзначена високою нагородою – орденом княгині Ольги III ступеня. За плідну працю нагороджена Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесним знаком «Відмінник освіти України» та багатьма іншими відзнаками.